

ارائه تجربه سازمان جهاد کشاورزی استان فارس در طراحی شبکه مدیریت دانش در بخش کشاورزی

سعید محمدزاده^۱، پیمان فلسفی^۲، مجتبی دهقانپور^۳، زهرا نامجویان شیرازی^۴

چکیده

نقش دانش در پیشبرد امور سازمان‌ها موجب شده است تا مقوله مدیریت دانش مورد توجه ویژه قرار گیرد. استقرار مدیریت دانش به عوان بخشی از استراتژی سازمان ضروری به نظر می‌رسد. این نوع مدیریت مجموعه‌ای از فعالیت‌ها و روشی برای جمع-آوری اطلاعات و در دسترس قرار دادن آن برای دیگران است. مدیریت دانش نیازمند بکارگیری ابزارها و رهیافت‌های مختلفی است. برخی از تکنولوژی‌ها و ابزارهای مورد نیاز برای استقرار مدیریت دانش؛ فناوری اطلاعات و ارتباطات، جمع‌آوری داده‌ها، تشکیل پایگاه داده‌ها و مدل‌سازی هستند. در استان فارس، پس از تدوین و اجرای بانک جامع اطلاعات کشاورزی به عنوان زیرساختی برای شبکه دانش کشاورزی، موضوع تدوین و استقرار شبکه دانش کشاورزی دنبال شد. مقاله حاضر به بیان چگونگی شکل‌گیری این شبکه در قالب RFP پرداخته است. RFP تمام افرادی را که در یک اقدام با در نظر گرفتن منافع مورد انتظار برای سامانه فعالیت می‌کنند راهنمایی می‌کند تا مشخصات الزامی و نیز مشخصات فنی همراه با جزییاتی را فراهم کند که با مشخصات عملیاتی تطابق داشته باشد. مشخصات الزامی، شرح کیفی انتظارات کارکنان و مدیران دانش است. لذا می‌توان گفت RFP برای سازمان، استاندارد را فراهم می‌سازد که با آن می‌توان پیش‌طرح‌ها را از نظر اهداف و موضوعات مختلف ارزیابی کرد.

واژه‌های کلیدی: دانش کشاورزی، RFP، فارس

^۱ استادیار گروه ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی رامین اهواز

^۲ استادیار موسسه علمی-کاربردی وزارت جهاد کشاورزی

^۳ دانشجوی دکتری ترویج کشاورزی دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی اهواز

^۴ دانشجوی دکتری ترویج کشاورزی دانشگاه تهران

مقدمه

نقش دانش، نوآوری و فناوری های نوین در ایجاد مزیت های راهبردی و اهمیت یافتن ارزش منابع دانش در اداره سازمانهای پیشرو موجب شده است تا مقوله مدیریت دانش مورد توجه جدی مدیران سازمان ها باشد (منجقی و جنیدی جعفری، ۱۳۸۶). دانش منبعی برای برتری در رقابت و عاملی اساسی برای موفقیت سازمان ها محسوب می شود (Yang and *et al.*, ۲۰۱۴). از این رو، سازمانی در مقوله مدیریت دانش موفق خواهد بود که سه قابلیت: توانایی برای ایجاد روحیه خلاق در افراد، توانایی برای سرمایه گذاری بر روی فعالیت های کارآفرینانه و رسیدگی به افراد از طریق فرآیند یادگیری سازمانی و توانایی برای بازسازی و به روز کردن مداوم خود داشته باشد (Vlok, ۲۰۰۴). مدیریت دانش یک حوزه بین رشته ای بوده و دانش مربوط به اهداف سازمان و تولیدات، مشتریان، رقابت ها و اشاعه آن دانش در بین افراد سازمانی را در بر می گیرد (تاونلی، ۱۳۸۰). امروزه استقرار مدیریت دانش به عنوان بخشی از استراتژی سازمان ضروری می باشد و لذا دانش به عنوان اساسی ترین اسلحه برای برنده شدن در بازار رقابت مطرح شده و از اهمیت بسزایی برخوردار می باشد (ملک سعیدی و کرمی، ۱۳۹۱). معمولاً مدیریت دانش با ثبت اسناد و مهارت شغلی در خلال تولید، ذخیره، اشاعه و نشر و کاربرد دانش ارتباط دارد. هدف این نوع مدیریت، ایجاد یک سازمان آموزشی است که قادر باشد مهارت های کارمندان را که در بخش های گوناگون آن در حال فعالیت هستند؛ ارزیابی، ذخیره و پردازش کند (Martin-Rios, ۲۰۱۴). نوث (Noeth, ۲۰۰۴) بیان می کند که دانش در نتیجه یک فرآیند ایجاد می شود. این فرآیند با تشخیص یک حقیقت اجتماعی آغاز می گردد. سپس این حقیقت به داده، داده به اطلاعات، اطلاعات به دانش و در نهایت دانش به حکمت تبدیل می شود. بر این اساس، دانش عمیق تر و غنی تر از اطلاعات و داده است.

روش شناسی

در این مطالعه از روش پژوهش توصیفی بهره گرفته شد. بدین منظور تلاش گردید تا با مطالعه منابع کتابخانه ای و الکترونیک در رابطه با ادبیات موضوع، مفهوم دانش و مدیریت دانش به طور تفصیلی بررسی شده و سپس با بیان تجربیات بخش کشاورزی استان فارس، اقدامات انجام شده در سازمان فارس در تدوین شبکه مدیریت دانش بیان شود.

مدیریت دانش

از نظر تاریخی، واژه مدیریت دانش برای اولین بار در یک کنفرانس مدیریت در سال ۱۹۸۶ در اروپا مطرح شد (Malekmohammadi, ۲۰۰۹). محققین و دانشگاهیان دیدگاه متفاوتی در خصوص مدیریت دانش اتخاذ کرده و گستره ای از راه حل های نوآوری تا مجموعه ای از دستورات عملی را مد نظر دارند. تعاریف بسیاری از مدیریت دانش شده است. در تعریفی، مدیریت دانش؛ سازمان دادن برای دانستن و کوششی هماهنگ برای تصرف دانش حیاتی سازمان به منظور اشتراک دانش میان یک سازمان برای بهبود تصمیم گیری، افزایش بهره وری و نوآوری است.

مدیریت دانش مفهومی است که طی آن یک فرد دانش خود را به طور آگاهانه از طریق منابع، اسناد و تجربه جمع آوری، سازماندهی، مبادله و تحلیل می کند. این نوع مدیریت مجموعه ای از فعالیت ها با ابزارها و تکنیک ها و روشی برای جمع آوری اطلاعات و در دسترس قرار دادن آن برای دیگران است (همان منبع، ۲۰۰۹). مدیریت دانش شامل تصرف دانش، خرد، تجربیات کارکنان سازمان، آسان کردن بازبینی دوباره و نگهداری آن به عنوان دارایی سازمانی است (زری باف و همکاران، ۱۳۸۸). در تعریفی دیگر؛ مدیریت دانش عبارت است از یک راهبرد بهینه سازی کسب و کار به طریق نظام مند که اطلاعات ضروری برای کسب و کار را به نحوی انتخاب، پالایش، ذخیره، سازماندهی و جمع بندی می کند که عملکرد و کارکرد کارکنان و رقابت پذیری سازمان را بهبود می دهد. از این تعریف به وضوح می توان دریافت که مدیریت دانش اصولاً راجع به رویکردی نظام مند در مدیریت دارایی های فکری و دیگر اطلاعات به صورتی است که برای سازمان مزیت رقابتی بوجود می آورد. مدیریت دانش یک راهبرد بهینه سازی کسب و کار است و محدود به فناوری یا منبع خاصی از

اطلاعات نیست. در اغلب موارد، طیف وسیعی از فناوری های اطلاعات، نقش کلیدی در اقدامات مدیریت دانش بازی می کنند (بروجن، ۱۳۸۶).

سازمان ها به چند دلیل علاقه مند به مدیریت دانش هستند چرا که اساس توانایی آنها بر مهارت ها و تجربیات افرادی است که چگونگی انجام دادن آن را می دانند، لذا یافتن روشی برای در دسترس قرار دادن دانش پایه برای ثبات و گسترش توانایی ها در سازمان ها اهمیت دارد. مدیریت دانش نیارمند به کارگیری ابزارها و رهیافت های مختلفی است. برخی از تکنولوژی هایی که برای مدیریت دانش به کار می رود شامل فناوری اطلاعات و ارتباطات^۵ (ICT)، Data mining، سیستم های خبره^۶، فناوری پایگاه داده ها^۷ و مدل سازی^۸ هستند (ملک-سعیدی و کرمی، ۱۳۹۱).

Data mining یک زمینه چند رشته ای است که هوش مصنوعی، علم کامپیوتر، یادگیری ماشینی و مدیریت پایگاه دانش را با یکدیگر ترکیب نموده و ابزاری برای کشف دانش در پایگاه داده ها است. فناوری پایگاه داده ها، نرم افزارهایی هستند که اجازه می دهند یک سازمان داده ها را متمرکز کرده و داده های تکراری را به حداقل برساند. این نرم افزارها امکان دسترسی به داده های ذخیره شده را فراهم می نمایند. مدل سازی شامل روش های کمی برای بررسی موضوعات، کشف، طبقه بندی و کشف دانش، یادگیری، تشخیص الگوها و حمایت از تصمیم در زمینه مدیریت دانش هستند (همان منبع، ۱۳۹۱). همچنین برخی ابزارهای غیر تکنیکی نیز برای مدیریت دانش به کار می روند که می توان به بحث های غیر رسمی، کارگاههای آموزشی و سمینارها اشاره نمود. به طور کلی هر دو روش های تکنیکی و غیر تکنیکی، ابزارهایی برای مدیریت دانش هستند و بدون یکی از آنها دیگری کامل نخواهد بود (Horne et al., ۲۰۰۵).

نقش سازمان در تولید دانش

از آنجا که دانش توسط افراد ایجاد می شود، نقش سازمان، تسهیل یادگیری و ایجاد دانش است که با تشویق یادگیری فردی و تقویت آن در سطوح سازمانی از طریق بحث، گفتگو، تبادل مشاهدات و تجربیات می باشد. سازمان ها به منظور هدایت دانش فردی، باید محیطی را برای اشتراک، انتقال و تبادل دانش در میان کارکنان بوجود آورد (زری باف و همکاران، ۱۳۸۸).

امروزه سازمان ها بدون دستیابی به دانش موضوعی در حیطه فعالیت خود نمی توانند به سطح مطلوبی از تولید و خدمت استاندارد دست یابند. دانش سازمانی نیازمند تدوین و انسجام برای استفاده مفید و مطلوب است. فراهم آوری، ساماندهی و ارائه دانش سازمانی باید در ارتباط مستقیم با تولید و ارزیابی آن باشد. کارکنان در یک سازمان نقش کلیدی در تولید دانش سازمانی به عهده دارند. اما حیات دانش سازمانی در گرو مشارکت کارکنان و استفاده بهینه از فناوری برای در اختیار داشتن این منبع ارزشمند است (درودی، ۱۳۸۴). پویایی و تغییرات سریع محیطی، مدیران را متوجه ساخته است که اطلاعات منبع ارزشمندی است و باید مدیریت شود. زیرا اطلاعات می تواند نقش موثری در جهت رسیدن به اهداف سازمانی ایفا کند. سازمان ها اکنون به اهمیت دانش به عنوان منبع حیاتی سازمان آگاه شده اند، لذا فرآیندهایی برای مدیریت ایجاد کرده اند. مدیریت دانش بر اساس روش های مدیریت داده و اطلاعات توسعه یافته است (AGIMO, ۲۰۰۴). پویایی یک سازمان در گرو آن است که دانش آن روزآمد بوده و فعالیت برای ارتقا دانش به شیوه ای موثر جاری باشد. چرخه حیات دانش^۹ در یک سازمان فرآیندی است که از یک سو با تولید دانش و از سوی دیگر با یکپارچگی و انسجام آن در ارتباط است. (درودی، ۱۳۸۴).

۵) Information and Communication Technologies

۶) Expert systems

۷) Database technologies

۸) Modeling

۹) Knowledge Life Cycle (KLC)

سازمان‌ها دارای دو نوع دانش ضمنی^{۱۰} و آشکار (عینی)^{۱۱} هستند. دانش ضمنی انباشته‌ای از تجربیات، ذهنیات و بینش‌ها، مهارت‌ها، ادراک و یادگیری است که سازمان دارد و همانند فرهنگ سازمانی، تجربیات گذشته و حال افراد سازمان، فرآیندها و ارزش‌ها را در بر می‌گیرد. این نوع دانش تخصص‌ها و مهارت‌های سطوح بالا را شامل می‌شود و شکل محسوسی نداشته؛ لذا طبقه بندی و مستندسازی آن مشکل است. به عبارت دیگر، دانش ضمنی یک دانش غیر آشکار است که درون شخص وجود دارد و در بیشتر مواقع توصیف و انتقال آن مشکل است. این نوع دانش شامل آموخته‌های درسی، آگاهی، قضاوت و قواعد کلی است (Brown, ۱۹۹۸). دانش آشکار به دانش فنی واقعی تر و منطقی تر اطلاق می‌شود که بدون نیاز به روابط بین فردی مستند شده یا طی یک فرآیند و استراتژی منتشر شده است مانند سیاست‌ها، روشها، نرم افزارها، اسناد (زری باف و همکاران، ۱۳۸۸).

دانش می‌تواند در پایگاههای اطلاعاتی، بخش‌های اداری و یا دیگر منابع داخلی و خارجی سازمان وجود داشته باشد. دانش سازمان را قادر می‌سازد تا به درک عمیق تری نائل شود و با زیرکی و ذکاوت تشکیلات سازمانی خود را رهبری کند. خرد^{۱۲} وقتی در سازمان‌ها به دست می‌آید که دانش جدید را همراه با تحولات، تجربیات و تخصص‌های گروهی به کار گیرد و از دانش بوجود آمده برای به کارگیری فناوری لازم در سازمان و برای رسیدن به هدف‌های برنامه‌ریزی شده با اشتراک مساعی همه بخش‌ها استفاده کند. ایجاد پایگاههای دانش، کمک بزرگی به گردآوری اطلاعات کارکنان می‌کند. بسیاری از سازمان‌ها اکنون از پایگاههای دانش به عنوان یک استراتژی برای تبدیل دانش نهان کارکنانشان به دانش آشکار استفاده می‌کنند. پایگاه دانش، پایگاه داده‌های دیجیتالی است که به گردآوری هر نوع مالکیت فکری آشکار قابل تصور که یک سازمان در اختیار دارد مبادرت می‌ورزد. این پایگاهها می‌توانند منبعی غنی از منابع پژوهشی برای حل مشکلات تهیه کنند. هم‌چنین می‌توانند آرشیوی توانمند برای بهترین تمرین‌های سازمانی و محلی مشترک برای تبادل نظر و اندیشه‌ها جهت رقابتی هوشمندانه فراهم سازند (درودی، ۱۳۸۴). سرمایه گذاری در بخش فناوری ارتباطات و اطلاعات یکی از شروط لازم برای در اختیار داشتن دانش سازمانی است. فناوری اطلاعات می‌تواند با فراهم کردن زمینه آموزش کارکنان، با ایجاد مهارت‌های لازم برای حفظ دانش پنهان آنها موثر باشد.

فعالیت‌های کلیدی مدیریت دانش

اهمیت و گستردگی موضوع مدیریت دانش موجب شده است تا اندیشمندان مختلف، برداشت‌های گوناگونی از فعالیت‌های کلیدی مدیریت دانش ارائه دهند. این تعابیر و برداشت‌ها دارای نقاط اشتراک و افتراق بوده و می‌توان با بررسی تطبیقی آنها، دسته‌بندی مشخصی از فعالیت‌های کلیدی مدیریت دانش ارائه نمود. منجقی و جنیدی جعفری (۱۳۸۶) در مقاله خود دیدگاه افراد و اندیشمندان مختلفی را برای فعالیتهای مدنظر در حوزه مدیریت دانش مطرح کرده اند که به برخی از آنها اشاره می‌شود:

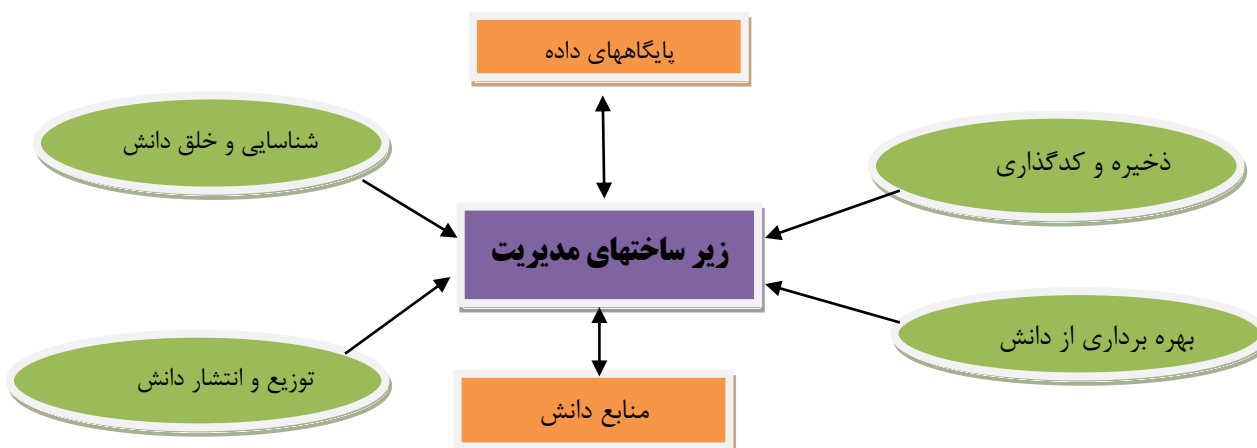
- دیدگاه سوگورماران و بوس^{۱۳}: چارچوب مدیریت دانش شامل ۴ فرآیند اساسی شناسایی و تولید دانش، ذخیره سازی و کدگذاری دانش، توزیع و انتشار دانش و بهره‌برداری و بازخورد گرفتن از دانش می‌باشد.

^{۱۰}) Tacit

^{۱۱}) Explicit

^{۱۲}) Wisdom

^{۱۳}) Bose & Sugurmaran

نگاره ۱: فرآیندهای اساسی مدیریت دانش از دیدگاه بوس

دیدگاه باکوویتز و ویلیامز^۴: باکوویتز و ویلیامز و موسسه بهره وری و کیفیت آمریکا، چارچوب مدیریت دانش و فعالیت های کلیدی آن را شامل هفت مرحله زیر می دانند:

- ۱) به دست آوردن دانش: دستیابی به دانش از طریق ابزارهای مختلفی نظیر منابع کتابخانه‌ای، پایگاه داده‌ها، گروه‌های علمی و ...
- ۲) به کار بردن دانش: استفاده از دانش به دست آمده‌ای که مفید و مناسب تشخیص داده شده است.
- ۳) یادگیری: درس‌آموزی اعضا سازمان از تجارب گذشته و حمایت سازمان از یادگیری و کسب تجربه توسط اعضای خود
- ۴) تسهیم و مبادله دانش: حمایت سازمانی از تجارب گذشته و حمایت سازمان از یادگیری و کسب تجربه توسط اعضای خود
- ۵) ارزیابی دانش: ایجاد چارچوبی توسط سازمان با استفاده از ابزارها و معیارهای کمی و کیفی جهت ارزیابی وضعیت دارایی‌های دانشی سازمان، نقاط قوت و ضعف مدیریت و تاثیرات استفاده از دانش در سازمان
- ۶) ایجاد و تثبیت دانش: بدست آوردن توانایی سازمانی، به وجود آوردن، تولید و تثبیت دانش و بهره‌گیری از ابزار فناوری اطلاعات جهت کمک به انجام وظایف و استفاده از مشارکت و همکاری به عنوان ابزار تثبیت دانش
- ۷) استفاده بهینه از دانش: سازمان با آگاهی از اهمیت و میزان دارایی های دانشی خود و بر اساس یک شیوه برنامه ریزی شده و سنجیده، از دانش استفاده بهینه نموده و از موجود بودن دانش راهبردی و افراد دارای این دانش در سازمان مراقبت می کند.

دیدگاه هالس اپل^۵: هالس اپل فعالیت‌های کلیدی مدیریت دانش را به شرح زیر بیان می کند:

- ✓ کسب دانش: به فعالیت در رابطه با شناسایی دانش محیطی و انتقال آن به صورت دانش قابل نمایشی که توانایی درونی شدن و بهره گیری را داشته باشد، باز می گردد.
- ✓ گزینش دانش: فعالیت شناسایی دانش مورد نیاز موجود در منابع دانشی درون سازمان می باشد.
- ✓ درونی سازی دانش: درونی سازی دانش شامل یکسان سازی دانش بخش های مختلف سازمان و به اوج رسانی فعالیت ها در یادگیری سازمانی است.
- ✓ بهره گیری از دانش: عبارت بهره برداری از دانش مانند چتری است که فعالیت های بکارگیری دانش موجود به منظور تولید دانش جدید یا تولید دانش بیرونی را تحت پوشش خود قرار می دهد.

۱۴) Bukowitz and Williams

۱۵) Holsapple

- ✓ تولید دانش: تولید دانش، فعالیتی است که با پردازش دانش موجود، دانشی را تولید می کند که نتیجه انتخاب، کسب یا پیش تولید است. تولید دانش ممکن است در سازمان جدید باشد.
- ✓ بیرونی سازی دانش: فعالیت معطوف به ساخت برخی چیزهایی که در خارج سازمان وجود دارد، بستگی به شرایط بیرونی سازی دارد.

مهم ترین مرحله داخلی برای شناسایی راه حل های فناورانه برای توانمندسازی مدیریت دانش در سازمان، برقراری دقیق آن چیزی است که مدیریت و کارکنان دانشی به آن نیاز دارند تا از یک اقدام در حال ظهور یا برنامه ریزی شده مدیریت دانش، حمایت و پشتیبانی کنند. از این نظر،^{۱۶} RFP نه تنها متشکل از حداقل اقدامات لازم برای یک فناوری است، بلکه مخاطب و کارکنان را نیز راهنمایی می کند که چگونه انتظارات سازمان را برآورده کنند. برای سازمان، یک RFP سندی داخلی است که همانند یک سند و اظهارنامه برای تمام عوامل تاثیر گذار و تاثیرپذیری که در یک اقدام و تلاش مدیریت دانش نقش دارند، عمل می کند. یک RFP تمام افرادی را که در یک اقدام با در نظر گرفتن منافع مورد انتظار برای سامانه فعالیت می کنند راهنمایی می کند تا مشخصات الزامی و نیز مشخصات فنی همراه با جزئیاتی را فراهم کند که با مشخصات عملیاتی تطابق داشته باشد. مشخصات الزامی، شرح کیفی انتظارات کارکنان و مدیران دانش است. به عنوان مثال یک عبارت نظیر؛ سامانه به کارکنان این توانایی را می دهد که با استفاده از صوت، تصویر و متن به صورت لحظه ای از طریق سامانه شبکه موجود ارتباط برقرار سازد، می تواند به عنوان بخشی از مشخصات الزامی RFP مطرح شود. لذا می توان گفت RFP برای سازمان، استاندارد را فراهم می سازد که با آن می توان پیش طرح ها را از نظر اهداف و موضوعات مختلف ارزیابی کرد (برجرون، ۱۳۸۶).

نمونه ای از اقدامات انجام شده در حوزه مدیریت دانش در سازمان جهاد کشاورزی استان فارس

بر مبنای موارد گفته شده قبلی، در راستای هوشمندسازی بخش کشاورزی استان فارس، بعد از راه اندازی بانک جامع اطلاعات کشاورزی استان و مدیریت پارسل (پهنه) های کشاورزی، شبکه مدیریت دانش کشاورزی با کمک صاحب نظران تدوین گردید. همان طور که اشاره گردید، اساس تبیین مدیریت دانش، تدوین RFP مربوط به آن است به طوری که اگر این مورد به صورت جامع و کامل انجام شود، می توان ادعا نمود که انسجام و اثربخشی در شبکه دانش کاملاً تحقق یافته است. در زیر تجربیات استان فارس در تهیه RFP مدیریت دانش در سازمان جهاد کشاورزی فارس ذکر شده است.

RFP مدیریت دانش در سازمان جهاد کشاورزی فارس

<ul style="list-style-type: none">• مدیریت دانش• اهداف شبکه دانش• وظایف شبکه دانش	۱- تعاریف
<ul style="list-style-type: none">• کتابهای موضوعی کشاورزی• نشریات و فصلنامه های معتبر کشاورزی• خبرنامه سازمان• دستورالعمل های فنی• فیلم های آموزشی• فایل ها و نرم افزار های مالتی مدیا• فعالیت های پژوهشی	۲- کتابخانه کشاورزی
<ul style="list-style-type: none">• عرضه تقویم آموزشی سالانه• آرشیو تقویم های آموزشی سالهای قبل• فرم درخواست دوره های آموزشی• ارائه برنامه تحقیقات در سال جاری• آرشیو برنامه های تحقیقاتی سالهای قبل• برگزاری روز مزرعه• فرم پیشنهاد عناوین تحقیقاتی مورد نیاز• برنامه های اجرایی مدیریت ترویج در سال جاری• آرشیو برنامه های ترویجی در سالهای قبل• برنامه بازدیدهای ترویجی• فرم پیشنهاد فعالیت های ترویجی مورد نیاز• فرم پیشنهاد بازدید• برنامه برگزاری کارگاه آموزشی و پانل تخصصی• برگزاری آموزشهای مجازی	۳- خدمات (آموزش، تحقیقات، ترویج)
	۴- ارتباطات
	۵- کاربران
	۶- بهترین تجربیات
	۷- جستجو در سایت
	۸- نظرات و پیشنهادات
	۹- راهنمای استفاده از سایت

اهداف شبکه دانش:

- کمک به تحقق نظام دانش و اطلاعات کشاورزی در سطح استان
- تسهیل جریان دانش کشاورزی بین جامعه بهره‌برداران استان و کارشناسان و مدیران
- انتقال و مبادله اطلاعات و تجارب بین بهره‌برداران، کارشناسان و مدیران استان
- ارائه آموزش متناسب با نیاز اطلاعاتی
- دریافت اطلاعات آماری-مدیریتی از حوزه‌های مختلف بخش کشاورزی
- ارتقاء بهره‌وری بخش کشاورزی در نتیجه انتقال دانش

وظایف شبکه دانش:

- ارائه آموزش‌های فنی و ترویجی به کارشناسان بخش غیر دولتی فعال در استان‌ها و کشور
- متناسب سازی دانش، مهارت و نگرش کارکنان بخش دولتی و غیر دولتی فعال در استان‌ها با استعدادهای آن به منظور ارتقاء بهره‌وری
- ارائه آموزش‌های تخصصی مدیریت به مدیران پارسل‌ها
- تهیه و تنظیم بسته‌های آموزشی و مهارتی و ارائه منظم آن به کارشناسان موضوعی به منظور آموزش بهره‌برداران
- بهره‌گیری از خدمات مراکز تحقیقاتی، علمی، آموزشی و پژوهشی دولتی و خصوصی
- ایجاد پایگاه اطلاعات و مدیریت پایگاه محصولات زراعی، باغی و دام و طیور

کتابخانه کشاورزی: این قسمت برای کلیه کاربران قابل استفاده می‌باشد و شامل قسمت‌های ذیل است:

- الف- کتابهای موضوعی کشاورزی (فرمت e-book): امکان جستجو (search) براساس اطلاعاتی مثل عنوان، نام نویسنده، موضوع، ناشر و سال انتشار وجود داشته باشد. در این قسمت کتابهای مربوط به موضوعات کشاورزی قرار داده می‌شود و کاربران ضمن مشاهده عناوین و جلد کلیه کتابها، امکان دانلود کردن و دسترسی به محتوای کتابها را دارند.
- ب- نشریات و فصلنامه‌های معتبر کشاورزی: درخصوص نشریاتی که بصورت رایگان در اینترنت قرار دارند می‌توان لینک گذاشت، درخصوص سایر نشریات بایستی اشتراک مربوطه را تهیه نمود (امکان جستجوی موضوعی وجود داشته باشد).
- ج- خبرنامه: بصورت ماهانه منتشر می‌شود. می‌توان آن را به صورت آنلاین در اختیار کاربران قرار داد به طوری که امکان جستجوی موضوعی و تاریخی وجود داشته باشد.
- د- دستورالعمل‌های فنی: یک سری دستورالعمل‌های فنی در بخش‌های مختلف سازمان موجودند که می‌توان آنها را در دسترس کاربران قرار داد (امکان جستجوی موضوعی وجود داشته باشد).
- و- فیلم‌های آموزشی: امکان دسترسی کاربران به فیلم‌های آموزش که در این قسمت قرار می‌گیرد فراهم باشد (فایل‌ها در این قسمت قرار داده شده و کاربران استفاده می‌کنند یا عناوین آنها قرار داده شده و اصل فایل بصورت CD به متقاضیان ارائه گردد).
- ه- فایل‌های مالتی مدیا: امکان دسترسی به فایل‌های مالتی مدیا و نرم افزارهای آموزشی (فایل‌ها در این قسمت قرار داده شده و کاربران استفاده می‌کنند یا عناوین آنها قرار داده شده و اصل فایل بصورت CD در مدیریت شهرستان به متقاضیان ارائه گردد) (امکان جستجوی موضوعی وجود داشته باشد).
- ی- فعالیتهای پژوهشی: مقالات علمی که تهیه شده و فایل آنها در اختیار می‌باشد، قابل دسترسی برای کاربران باشد (امکان جستجوی موضوعی وجود داشته باشد).

خدمات: این قسمت شامل خدمات آموزشی، تحقیقاتی و ترویجی به صورت آنلاین بوده و شامل قسمتهای ذیل می باشد:
الف) خدمات آموزشی شامل:

- عرضه تقویم آموزشی سالانه (امکان انتخاب دوره مورد نظر و ارسال درخواست وجود داشته باشد)
- آرشيو تقویم های آموزشی سالهای قبل
- فرم درخواست دوره های آموزشی که در تقویم آموزشی قید نشده (اعلام نیاز)

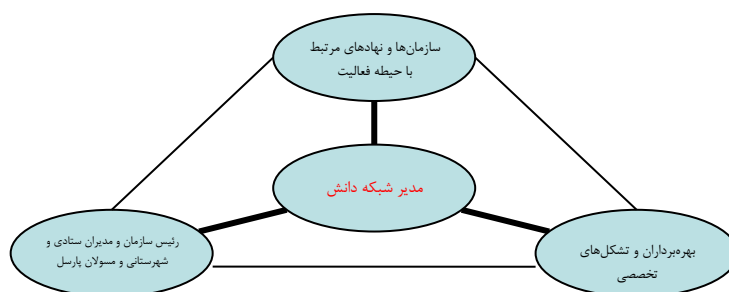
ب) خدمات تحقیقات شامل:

- ارائه برنامه تحقیقات در سال جاری
- آرشيو برنامه های تحقیقاتی سالهای قبل
- برگزاری روز مزرعه
- فرم پیشنهاد عناوین تحقیقاتی مورد نیاز

ج) خدمات ترویج شامل:

- برنامه های اجرایی ترویج در سال جاری
- آرشيو برنامه های ترویج در سالهای قبل
- برنامه بازدیدهای ترویجی (گروهی، منطقه ای، درون و برون استانی و...)
- فرم پیشنهاد فعالیتهای ترویجی (که در برنامه اجرایی سالانه قید نشده است)
- فرم پیشنهاد بازدید
- برنامه برگزاری کارگاه آموزشی و پانل تخصصی (به همراه فرم ثبت نام در دوره و فرم پیشنهاد دوره های مورد نیاز)
- برگزاری آموزشهای مجازی (به همراه آزمون الکترونیکی و...)

ارتباطات: در این قسمت امکان ارتباط بین کاربران برقرار می شود که شامل شرایط دسترسی مختلف می باشد. امکان ارسال و دریافت نامه توسط کاربران (مدیران، کارشناسان، بهره برداران و ...) برقرار می گردد. تقریباً یک اتوماسیون اداری می باشد که مشکلات و نیازهای اطلاعاتی در این بستر انعکاس داده می شود و مدیریت شبکه پاسخگو می باشد.

نگاره ۲: شمایی از ارتباط بین عناصر شبکه دانش کشاورزی

- آرشيو ثبت کلیه ارسال و دریافت ها وجود داشته باشد و هر کاربری امکان مشاهده آرشيو مجموعه زیر دست خود را داشته باشد. مدیریت شبکه و ریاست سازمان امکان مشاهده کلیه تبادل اطلاعات را دارا هستند
- امکان انعکاس مشکلات و نیازهای موجود به مدیریت شبکه (نیازهای آموزشی، ترویجی، تحقیقاتی...) وجود داشته باشد. مدیریت شبکه با توجه به موارد موجود، مشکلات و نیازها را به منابع مرتبط منعکس نموده و تا حصول نتیجه پیگیری می نماید.

-کاربران:

کاربران شبکه دانش عبارتند از:

معاونت ها و مدیریتهای ستادی وزارت، رئیس سازمان، مدیران ستادی و شهرستانی سازمان، مدیران پارسل ها، مسوولین مراکز جهاد کشاورزی، کارشناسان و تکنسین ها و بهره برداران کلیه اطلاعات مربوط به بهره برداران در بانک جامع اطلاعات تهیه می شود، سایر کاربران فعالیت خدماتی به بهره برداران ارائه می دهند. هر کاربر یک ID و Password برای ورود به شبکه دارد (برای قسمت دریافت و ارسال پیام، درخواست خدمات آموزشی و ...). در این قسمت مدیران کشوری و سازمانی برای آشنایی کاربران معرفی می شوند به همراه سمت و عکس آنها همچنین نحوه ارتباط با آنها (شماره تلفن، فکس، ایمیل و ...).

-بهترین تجربیات:

در این قسمت؛ کارشناسان، متخصصان، علاقمندان، بازدید کنندگان و کاربران می توانند تجارب و اطلاعات مرتبط را در اختیار شبکه قرار دهند یا ایده های خود را مطرح کنند. نمونه این کار در سایت FAO موجود می باشد. امکان دسته بندی موضوعی تجارب نیز وجود دارد. همچنین، نتیجه انتقال اطلاعات توسط شبکه دانش در پارسل ها در این قسمت انعکاس می یابد. این قسمت با هدف دریافت دانش بومی و انتقال دانش فنی است. جهت افزایش انگیزه می توان امتیازاتی برای کاربرانی که در این قسمت فعالیت داشته اند در نظر گرفت.

-جستجو در سایت:

در این قسمت امکان جستجو در سایت براساس کلید واژه فراهم می شود تا کاربران بتوانند به قسمتهای مورد نظر خود دسترسی پیدا کنند.

-نظرات و پیشنهادها:

در این قسمت کلیه کاربران (هم اعضاء و هم بازدید کنندگان) می توانند نظرات خود را درخصوص سایت، شبکه دانش و... ثبت نمایند. هم-چنین می توانند انتخاب کنند که نظرات آنها برای چه کسانی قابل مشاهده باشد:

مدیر شبکه

رئیس سازمان

مدیران و کارکنان سازمان

کاربران و استفاده کنندگان از شبکه مدیریت دانش

جهت بررسی میزان پذیرش سامانه در جوامع محلی، می توان نظر سنجی و میزان رضایتمندی از سامانه را نیز در این قسمت مدنظر قرار داد و از کاربران در خصوص میزان رضایتمندی از سامانه نظرخواهی نمود.

منابع:

- برجرون، ب. (۱۳۸۶)، *اصول مدیریت دانش*، ترجمه: ملک زاده، غ.، انتشارات جهان فردا.
- تاونلی، چارلز تی. (۱۳۸۰). "مدیریت دانش و کتابخانه های دانشگاهی"، ترجمه خادیمان، م.؛ کتابداری و اطلاع رسانی، جلد چهارم، شماره سوم، صص: ۹۹-۱۲۰.
- درودی، ف. (۱۳۸۴)، *تاثیر فن آوری اطلاعات و ارتباطات بر مدیریت دانش سازمانی*، مجله اطلاع شناسی، جلد سوم، شماره یک و دو.
- زری باف، م.؛ موحدی، م. م.؛ معتمدی، م. و اسفندیاری، م. (۱۳۸۸). *تبیین مدل مفهومی کارآیی مدیریت دانش و ارائه راهکار برای به کارگیری آن در سازمان های ایران*. مجلس و پژوهش، سال ۱۳، شماره ۵۳، صص: ۸۸-۱۰۴.
- ملک سعیدی، ح. و کرمی، ع. ا. (۱۳۹۱)، *درک مدیریت دانش و واکاوی علل شکست آن*، راهنمایی برای موفقیت پروژه های ترویج کشاورزی، هشتمین دوسالانه اقتصاد کشاورزی ایران: کشاورزی پایدار و امنیت غذایی، سیاستها و راهبردها، دانشگاه شیراز، شیراز.

منجقی، م. ا. و جنیدی جعفری، ی. (۱۳۸۶)، رویکردهای بهبود وضعیت مدیریت دانش در سازمان، فصلنامه راهبرد دفاعی، سال پنجم، شماره شانزدهم. صص: ۸۵-۱۱۹.

AGIMO. (۲۰۰۴), "Knowledge Management". Available at: www.agimo.gov.au/practice/delivery/checklist/knowled

Brown, J. S. (۱۹۹۸), "Organizing knowledge", *California Management Review*, ۴۰(۳):۹۰-۱۱۱

Horne, C.V., J.M. Frayret and D. Poulin (۲۰۰۵), Knowledge management in the forest products industry: The role of centers of expertise, *Computer and Electronics in Agriculture*, ۴۷: ۱۶۷-۱۸۴.

Malekmohammadi, I. (۲۰۰۹), Interpretive perspective of knowledge management stance in agricultural knowledge information system to fostering research extension linkage, *American journal of agriculture and Biological Science*, ۴(۳):۲۳۰-۲۴۱.

Martin-Rios, C. (۲۰۱۴). Why do firms seek to share human resource management knowledge? The importance of inter-firm networks. *Journal of Business Research*, ۶۷: ۱۹۰-۱۹۹.

Noeth, J.A. (۲۰۰۴), Knowledge Management for service delivery in rural communities. Dissertation Prepared for the degree of Master of Art in the research psychology, University of South Africa.

Vlok, D., (۲۰۰۴), An assessment of the knowledge processing environment in an organisation- A case study. A dissertation submitted in partial fulfillment of the requirement for the degree of master of Business Administration (MBA), Rhodes Investec Business School, Rhodes University.

Yang, L.R., Huang, C.F., and Hsu, T.J. (۲۰۱۴). Knowledge leadership to improve project and organizational performance. *International Journal of Project Management*, ۳۲: ۴۰-۵۳.